

FANTASIA!

Pauline Oostenrijk Oboe & Piano

DIALOGUE

Georg Philipp Telemann

FOR ONE

COBRA
RECORDS

FANTASIA! DIALOGUE FOR ONE

Georg Philipp Telemann

Pauline Oostenrijk Oboe & Piano

1. Fantasia in b minor TWV 40:4	Oboe (4:22)
2. Fantasia in e minor TWV 33:21	Piano (5:28)
3. Fantasia in a minor TWV 40:3	Oboe (5:35)
4. Fantasia in C major TWV 33:14	Piano (9:30)
5. Fantasia in C major TWV 40:6	Oboe (5:04)
6. Fantasia in d minor TWV 33:2	Piano (4:33)
7. Fantasia in d minor TWV 40:7	Oboe (6:07)
8. <i>Soave</i> from Fantasia in g minor TWV 33:29	Piano (2:25)
9. Fantasia in b minor TWV 33:33	Piano (3:17)
10. Fantasia in e minor TWV 40:9	Oboe (5:01)
11. Fantasia in A major TWV 33:31	Piano (5:25)
12. Postludium In Memoriam
after TWV 33:19/33:21/33:31	Oboe (5:15)

Total Playing Time: 62:10 min.

Tracks 1, 3, 5, 7, 10: from *Zwölf Fantasien für Querflöte ohne Baß* (Twelve Fantasias for transverse flute without bass)

Tracks 2, 4, 6, 8, 9, 11: from *Fantaisies pour le clavessin, 3 douzaines* (Three dozen Fantasias for harpsichord)

Track 12: created for oboe, after 3 *Fantasies for harpsichord* (TWV 33:19/33:21/33:31) by Pauline Oostenrijk

FANTASIA! Dialogues for one person

Instead of the 'standard' information usually found in CD booklets, this booklet contains some personal 'dialogues for one person'. Letters I wrote to deceased souls, without whom this CD would not have sounded the way it does. A tribute.

Pauline Oostenrijk

To Georg Philipp Telemann (1681-1767)

German Baroque composer, conductor, organist and harpsichordist

Dear Mr. Telemann,

First of all I would like to thank you for the enormous amount of wonderful music you have left behind. It is claimed about you that you were the most prolific composer in history and also the most famous composer in Germany during your lifetime. You are said to have written more musical notes than Bach and Händel put together. Operas, church music and more than 1000 instrumental works, both chamber- and orchestral music. What a wealth! And at the same time: what a great pity that only part of your oeuvre has been preserved.

I have been able to perform beautiful sonatas, oboe concertos and orchestral works by your hand and I have always been amazed at the multitude of moods and the indomitable energy in your music. In recent years I have mainly focussed on some of your Fantasies and they continue to fascinate me. On the one hand they are brilliant and demand the necessary virtuosity; on the other hand, there is a wonderful simplicity in them. The various emotional worlds alternate rapidly, but they succeed each other with surprising naturalness. All masterly elaborations of the 'free form', without a fixed structure, which has existed under the name 'Fantasia' since the early Baroque period.

What I also find so interesting about your Fantasies, are the many dialogues they contain. In the Fantasies for harpsichord there are clear dialogues between the voices in the left and right hand. In your Fantasies for flute solo you manage to suggest the dialogues by cutting two melody lines, as it were, in pieces and letting them sound in turn. It is a particular challenge for the player to bring the two suggested voices to life and thus perform the dialogue all by oneself.

This CD contains the Fantasies that appealed to me most. I do, however, feel that I must apologize to you. Sound carriers and recordings, though unimaginable in your days, might have been of interest to you; but whether the musical instruments I play would have charmed you, I am less sure. You might turn in your grave!

The Fantasies I play on the oboe are composed by you for traverso flute, not for oboe. Although in your day music for a certain melody instrument was indeed played on other melody instruments, I do not suspect that many oboists played your Fantasies: they include some high notes that were impossible on the baroque oboe. On the modern oboe however, which has many more keys and therefore more technical possibilities than the baroque oboe, they are playable. But the oboe hasn't just obtained many more keys over the centuries; also the sound has changed, due to the pursuit of a more brilliant and projecting sound. The question is whether you would have been charmed by that in your time.

When I was a student, there was a lot of discussion about whether baroque music should be played on modern instruments, but in 2022 music from your time is played on even more modern instruments than the oboe and also processed into pop music. I gratefully make use of this freedom and consider it a privilege to be able to play your music on my instrument.

I play your Fantasies for harpsichord on a modern grand piano. Also such a huge change

from the instrument you wrote them for. Not only the sound is completely different, but the touch offers completely different possibilities and the tones can resound longer. Harpsichord music often contains a lot of trills, because that is the only way to make notes resound; I took the liberty of omitting a lot of trills because they are less necessary on the piano and, in my opinion, get in the way of the melodic line. As a wind instrument player, I like to emphasize the melodic side, also in piano music.

Today's pianists love to play the harpsichord music of your colleague Bach. It has amazed me that they have ignored your Fantasies. At the same time, for me - more experienced as an oboist than as a pianist - precisely that has been the reason to dare to record these compositions.

Hopefully you will forgive me for recording only the beautiful middle part, 'Soave', of Fantasy TWV 33:29. I think it's such a peaceful musical gem that I wanted to let it speak for itself.

In addition to the dialogues that take place within the Fantasies, the CD also creates a dialogue between the oboe and piano, or between me as an oboist and me as a pianist. The CD ends with a 'Postludium in Memoriam' on oboe, conceived by me, based on motifs and parts from a few of your harpsichord Fantasies. It has become a sad postlude, in memory of the departed souls I miss and with whom I regularly have 'dialogues for one person'.

Of course I haven't known you personally, but because you so strongly live on in your music, it somehow feels that way. Georg Philipp, I thank you again for the way you have enriched my life!

To Huib Nieuwenhuizen (1950-2020)

My oboe teacher at Music School Westerkwartier in Zuidhorn from 1977 to 1982

Huib, big friendly giant,

Just a few days. In just a few days, a devastating bacterial disease had taken down your tree-tall stature, just before the COVID virus swept the world. And right before you would have turned 70.

The message reached me in the silence compartment of the Intercity between Groningen and The Hague. I hadn't had any contact with you for a long time; you led a rather withdrawn life. Shortly before that, I had tried to find out your email address, because I wanted to tell you something you might like to know. Too late, too late. I'll tell you in a moment. It means a lot to me.

From that silence compartment I immediately started emailing other former students of yours. The funeral would be in two days and I thought there should really be a 'choir' of oboists around your coffin. I remembered that funeral, 25 years ago, of our beloved Koen van Sloteren: the flamboyant oboe pedagogue who had meant so much to you, and later to me. At full speed, his characteristic full speed, he had fallen into an unsecured orchestra pit and during the farewell service in Amsterdam's Westerkerk we 'sang' to him with a group of oboists. That was unforgettable. And now you, Huib, deserved something like that.

You were not in a coffin, but wrapped in a white shroud, surrounded by flowers and candles. The silhouette of your tall, slender stature was visible. I could also distinguish your immense feet and that touched me. I remembered your huge, brown leather shoes that, as a child, I often looked at in awe during the lessons.

Former students and colleagues had come to your funeral, but unfortunately not all of them. It was all too unexpected. Your daughters spoke lovingly and impressively. You will be proud of them. Our colleague Bindert, with whom you studied together, played music by Sigtenhorst Meyer on the English horn. During coffee, we as your former students stood together and exchanged memories.

I got my first lesson from you when I was nine. I had been playing the oboe for two years then. Verroust's études I already rattled out easily, but I still couldn't get through them well in terms of breath technique and musically I probably didn't make much of them either. You decided we had to go back to the shorter and simpler bits in Szeszler's method. You explored these in depth during the lesson and I learned words such as 'phrasing' and 'agogic'. They are still there, in your handwriting, in the margin next to the staves in the sheet music. Your approach did take some getting used to, but you have done me a great service with it. In this way I was able to build the technical basis that I have enjoyed so much for 45 years now.

You were a composer, too. You wrote a few beautiful pieces for oboe trio for us, your pupils at the music school in our village. You were way too modest about them. The variations on Greek and Hungarian folk songs for oboe trio are great! I once sent you the program of a concert in London by students of the Royal College of Music. Why were you so surprised that your composition was on it? Recently, I played your music again, together with my students at the Groningen conservatory. How I wish I could have invited you to that concert.

You smoked like a chimney. Not during the lessons, but in between, in the kitchen of the characteristic music school building, a national monument that had served as a cantonal court. You would leave the room for a moment. Afterwards, when you would

try my oboe reed to check if it was functioning properly, it would taste like tobacco. It wasn't until seven years after I'd had my last lesson from you that I thought of it again, when, as a conservatory student, I kissed a secret love ten years older in a sultry bar in Amsterdam.

Smoking will have been your way of giving peace to your tormented mind. For as I grew older, I began to understand that in that big gentle giant there was a soul that knew deep valleys. I saw it in the grooves in your face, during those rare moments when I met you, and sometimes I heard about this from others. Those valleys have certainly been deeper than I could ever have imagined.

When I became a teenager, when I started sticking pictures of my oboe hero Han de Vries in my diary and showed ambitions to become a professional oboist, you decided it was time to send me to another teacher: the person with whom you had studied at conservatory. With this, you made another decision that has brought me happiness for the rest of my life. From the age of fourteen to nineteen I studied with Koen van Slogteren, first in preliminary training in Zwolle and then at the Sweelinck Conservatory in Amsterdam. Your calm, friendly thoroughness, which helped me develop a good technical basis, gave way to the enormous speed and drive of Koen, who stimulated me to climb the high musical mountains that were so irresistible to me.

Later, when I became a professor of oboe at the Amsterdam Conservatory, I sometimes sent my students to you; for example, when their breath technique was not yet well developed. They visited you a few times, to work on it under your calm and sound leadership. You gave them extra confidence and I heard afterwards that your partner was involved in astrology and made horoscopes for them. Well, okay, the latter was not exactly my cup of tea, but if it somehow gave my students mental strength, it was worth it. It was clear that the hard, performance-oriented professional music world was not exactly your world.

At the beginning of this letter I wrote that there is something I would have loved to tell you. For years I enjoyed the high mountains and the wide world. Solo performances, chamber music with inspiring colleagues, CD recordings, concert tours, the fantastic symphonic repertoire that I was able to play as solo oboist of the Residentie Orkest. Everything my heart desired. But over the years, something started to gnaw and I didn't know what it was. It was as if something in my life was starting to come to a dead end. I signed up for a philosophical retreat with meditations and exercises for self-reflection; in the evenings we watched movies in which the main characters took unexpected turns in their lives. The movie 'As it is in heaven' hit me like a bomb. I couldn't stop crying and I didn't understand exactly why.

Now I do understand. I longed to go back to where it started and to what it was all about. The music school in the village of my childhood, the joy of the first discoveries of someone learning to play an instrument, the connection that music, no matter how simple, creates between people. My path led back to that place where you acquainted me with the oboe and the inexhaustible source that music is. And where, unfortunately, due to the years of nasty cutdowns in music education, oboe lessons had not been taught for a long time.

So that's what I wanted to tell you: that now, there, in that place, I'm doing what you did, one day a week. Giving children a basis for a lifetime of oboe happiness brings me so much joy.

Thank you Huib!

To Loes Geusebroek (1954-2011)

Pianist and true friend

Dear Loes,

You haven't been with us for over 10 years, but actually I still can't believe it. Your cheerful voice and the words you always used when answering the phone ("Yes, it's Loes!") still sound alive in my head, always followed by your infectious laugh. A few days before your heart suddenly stopped beating - far too soon and without any warning - you had visited me for my birthday. It would be the last time I saw you.

Two months earlier we made our last concert trip, to the South of France. We played the Sonata by Saint-Saëns and you played a solo piece by Léon Orthel, who had been your neighbour in your childhood and about whom you could talk so enthusiastically. As always, I enjoyed the warm sounds you conjured up from the piano, your lyrical and honest playing. You were one of those rare pianists who know how to focus entirely on the other player when playing together. You seamlessly adapted to every small tempo change, to every nuance of sound. You followed and directed at the same time. Playing with you felt like being carried. Did I let you know enough how wonderful that was?

During that last trip, we visited the Picasso Museum in Antibes, where I bought a poster of the painting 'La Joie de Vivre'. A title that took on extra meaning for me after your death. Your 'joie de vivre' was expressed in the surrender with which you made music, but also in your humor and in your ability to enjoy small things. You were extremely modest and also in your outward appearance you in no way projected the 'image' of a successful musician. As a result, people sometimes didn't appreciate you well enough, thinking you were less interesting than the 'great pianists'.

Our first trip was in 1991, to Baltimore, for an international oboe competition. We had so much fun together and we were so happy with the first prize, which resulted in a recital at Weill Recital Hall (Carnegie Hall) in New York. So a year later we travelled to the US again. Conquering Carnegie!

We found each other not only musically, but also in our attitude towards our demanding profession: we were passionate and perfectionist, but at the same time always aware of the relativity of everything. I cherish the memories of our intense fits of laughter. Like that night before the concert in New York, when we wanted to check if our concert dresses would match. Because the mirror in my room was hung far too high, there was no other option than to jump up and down on the bed at exactly the same time. Even though you were 13 years older than me, at times like that you were a teenager and I'm sure you still would have been today.

Later you often reminded me of something I would have said after the Carnegie concert: 'It was a fantastic experience, but actually I enjoyed the try-out in that tiny hall back in The Netherlands better.' We have always passionately agreed that contact and connection are so much more important than status and fame.

The latter, of course, didn't stop us from accepting invitations for concerts abroad and that's how we ended up together in surprising places in the world, including Trinidad, Tobago and Ecuador.

Missing you and cherishing the many memories of you have stimulated me to pick up playing the piano again. When I play the piano, you are always there. Not that I imagine I'll ever play as well as you, but I hope I can continue to evoke something of your spirit. I'm sure you would have supported me in my ideas to start playing programs in which I can alternate the oboe and the piano. During the preparations for this CD I imagined that I played the pieces for you and that you gave feedback. In this way, from the other world, you still help me in my development.

Dear Loes, I do hope that via the piano keys I can pass on a little bit of your love for music and of the story you told. Unfortunately, it can't make up, not even remotely, for the way the world misses your artistry.

To Pam (2007-2021)

Dearest Pam,

Music didn't mean much to you. The only thing you liked about my oboe playing was that you could sleep comfortably in the oboe case. Or play with loose oboe reeds. Or stretch out lazily on the score, just when I tried to make a note, joyfully hitting the pencil. When you had enough of my oboe or piano sounds, you knew how to express it in all kinds of creative and funny ways.

Words don't seem to mean anything to you either, although, when I told you my endless stories, you always looked so kindly at me that I'm sure you somehow understood me. That's why I write this letter full of words to you anyway.

When I made plans for writing letters to departed souls for the CD booklet of 'FANTASIA! Dialogue for One', I had no idea that you would soon become one of those souls. You looked, as always, so beautiful and purred to your heart's content during the many hours you spent on my lap.

A few weeks before the CD recordings you turned ill and we had to let you go just a few days before the recordings actually started. With a heavy heart and tears in my eyes I travelled to and from the recording location every day. My informative talk for the promotional video, which is usually quite easy for me to do, had to be redone endlessly. My grief for you has been with me throughout the recordings.

Some people cannot imagine that one can mourn for an animal so much and for so long. People who don't have children and who devote all their love and care to their pets, will understand. I adopted you at a time when I lived alone and realized that I would probably never have children. You, Pam, meant everything to me. My dear husband and three stepsons, who came into my life later, have always seen and respected our special bond.

I miss you every day.

Pauline Oostenrijk received her first oboe and piano lessons at the Westerkwartier Music School in Zuidhorn, with resp. Huib Nieuwenhuizen and Cees Leurs. She studied oboe and piano at the Sweelinck Conservatorium Amsterdam. Her teachers were Koen van Slogteren, Jan Spronk, Thomas Indermühle, Han de Vries (oboe) and Willem Brons (piano).

She was Holland's Young Musician of the Year in 1986 and went on to win several other awards, including the first prize in the Fernand Gillet oboe competition in Baltimore, which resulted in a recital at Carnegie Hall, New York. In 1999 she received the Netherlands Music Prize, the highest state award for classical music.

From 1993 to 2018 she was solo oboist with the Residentie Orkest in The Hague, also performing frequently as a soloist and in various chamber music formations. Besides this, she finished a degree in Dutch Language and Culture at Utrecht University.

Today, Pauline teaches at the Prince Claus Conservatoire in Groningen and devotes herself to teaching young oboe talent at various locations in The Netherlands. She performs with guitarist Enno Voorhorst, The Hague String Trio and as a member of the Orlando Quintet.

In addition to all this, she enjoys writing and composing.

More information: www.paulineoostenrijk.nl

FANTASIA! Dialogen voor één persoon

In plaats van de 'standaard' informatie die meestal in cd boekjes te vinden is, bevat dit boekje persoonlijke 'dialogen voor één persoon'. Brieven die ik schreef aan overleden zielen, zonder wie deze cd niet geklonken zou hebben zoals hij doet. Een hommage.

Pauline Oostenrijck

Aan Georg Philipp Telemann (1681-1767)

Duits barokcomponist, dirigent, organist en klavecijnist

Geachte heer Telemann,

Allereerst wil ik u bedanken voor de enorme hoeveelheid schitterende muziek die u heeft nagelaten. Er wordt beweerd dat u de meest productieve componist in de geschiedenis bent geweest en dat u tijdens uw leven in Duitsland de beroemdste componist was. U zou meer noten hebben geschreven dan Bach en Händel samen. Opera's, kerkmuziek en meer dan 1000 instrumentale werken, zowel kamermuziek als orkestmuziek. Wat een rijkdom! En tegelijk: wat vreselijk jammer dat slechts een deel van uw muziek bewaard is gebleven.

Ik heb prachtige sonates, hoboconcerten en orkestwerken van uw hand mogen uitvoeren en verbaasde me telkens weer over de veelheid aan gemoedsstemmingen en de ontembare energie in uw muziek. In de afgelopen jaren heb ik me vooral gebogen over een aantal van uw Fantasieën en ook die blijven mij fascineren. Aan de ene kant zitten ze briljant in elkaar en vragen ook de nodige virtuositeit; aan de andere kant spreekt er vaak juist een grote eenvoud uit. De verschillende gevoelswerelden wisselen elkaar snel af, maar volgen elkaar toch ook in verrassende vanzelfsprekendheid op. Het zijn meesterlijke uitwerkingen van de 'vrije vorm', zonder vaststaande structuur, die al sinds de vroege baroktijd onder de naam 'Fantasia' bestond.

Wat ik ook zo interessant aan uw Fantasieën vind, zijn de dialogen die ze bevatten. In de Fantasieën voor klavecimbel zijn het duidelijke dialogen tussen de stemmen in de linker- en de rechterhand, maar in uw Fantasieën voor fluit solo weet u de dialogen te suggereren door twee melodielijnen als het ware in stukken te knippen en ze om en om te laten klinken. Het vormt een bijzondere uitdaging voor de speler om deze gesuggereerde tweestemmigheid tot leven te brengen en de dialoog helemaal alleen tot klinken te brengen.

Op deze cd staan de Fantasieën die me het meest aanspraken. Ik heb daarbij wel het gevoel dat ik me tegenover u moet verontschuldigen. Geluidsdragers en opnames, hoewel in uw tijd ondenkbaar, zou u misschien wel interessant hebben gevonden; maar of de muziekinstrumenten waarop ik speel u zouden hebben bekoord, daar ben ik minder zeker van. Misschien draait u zich wel om in uw graf!

De Fantasieën die ik op mijn hobo speel, zijn door u geschreven voor traverso fluit, niet voor hobo. Hoewel in uw tijd muziek voor een bepaald melodie-instrument wel degelijk ook op andere melodie-instrumenten werd gespeeld, vermoed ik niet dat veel hoboïsten zich aan uw Fantasieën waagden: er zitten hier en daar hoge noten in die op de barok-hobo onmogelijk waren. Op de moderne hobo, die veel meer kleppen en daardoor meer technische mogelijkheden heeft dan de barokhobo, zijn ze wel speelbaar. Maar de hobo heeft in de loop van de eeuwen niet alleen veel meer kleppen gekregen; ook het geluid is veranderd doordat men een steeds briljantere en beter projecterende klank nastreefde. Het is maar de vraag of u daar in uw tijd van gecharmeerd zou zijn geweest.

In mijn studiejaren was er veel discussie over, of men barokmuziek wel op moderne instrumenten zou mogen spelen, maar anno 2022 wordt muziek uit uw tijd zelfs op nog veel modernere instrumenten dan de hobo gespeeld en ook verwerkt tot popmuziek. Ik maak dankbaar gebruik van deze vrijheid en vind het een voorrecht uw muziek op mijn instrument te kunnen laten klinken.

Uw Fantasieën voor klavecimbel speel ik op een moderne vleugel. Ook al zo'n enorme verandering ten opzichte van het instrument waarvoor u ze schreef. Niet alleen de klank is totaal anders, maar ook de aanslag biedt heel andere mogelijkheden en de tonen kunnen langer doorklinken. Klavecimbelmuziek bevat vaak veel trillers, omdat dat de enige manier is om tonen te kunnen laten doorklinken; ik ben zo vrij geweest om veel trillers weg te laten omdat die op de piano minder nodig zijn en naar mijn mening de melodische lijn in de weg staan. Als bespeler van een blaasinstrument vind ik het fijn om, ook in pianomuziek, juist de melodische kant extra tot zijn recht te laten komen.

Pianisten van deze tijd spelen graag de klavecimbelmuziek van uw collega Bach. Het heeft me verbaasd dat ze uw Fantasieën links hebben laten liggen. Tegelijkertijd is juist dat voor mij - meer ervaren als hoboïst dan als pianist - de reden geweest om deze composities te durven opnemen.

Hopelijk neemt u mij niet kwalijk dat ik van Fantasie TWV 33:29 alleen het schitterende middendeeltje, 'Soave', heb opgenomen. Ik vind dat zo'n verstild pareltje, dat ik het graag op zichzelf wilde laten staan.

Behalve de dialogen die binnen de Fantasieën plaatsvinden, ontstaat er op de cd ook een dialoog tussen de hobo en piano, of tussen mij als hoboïst en mij als pianist. De CD eindigt met een door mij bedacht 'Postludium in Memoriam' op hobo, gebaseerd op motieven en delen uit een paar van uw Fantasieën voor klavecimbel. Het is een treurig naspel geworden, ter nagedachtenis aan de overleden zielen die ik mis en met wie ik regelmatig 'dialogen voor één persoon' voer.

U heb ik natuurlijk niet persoonlijk gekend, maar omdat u voortleeft in uw muziek voelt het toch een beetje zo. Georg Philipp, ik dank u nogmaals voor de manier waarop u mijn leven hebt verrijkt!

TANTASIA 2.

1722.

Vivace.

Allegro

Aan Huib Nieuwenhuizen (1950-2020)

Mijn hoboleraar aan Muziekschool Westerkwartier in Zuidhorn van 1977 tot 1982

Huib, 'grote vriendelijke reus',

Een paar dagen maar. In een paar dagen had een vernietigende bacterie jouw boom-lange gestalte geveld, vlak voordat het COVID-virus de wereld overspoelde. En vlak voordat je 70 zou worden.

Het bericht bereikte me in de stiltecoupé van de Intercity tussen Groningen en Den Haag. Ik had lang geen contact met je gehad, je leidde een nogal teruggetrokken bestaan. Kort daarvoor had ik nog geprobeerd achter je mailadres te komen, omdat ik je iets wilde vertellen wat je misschien leuk zou vinden. Te laat, te laat. Straks zal ik het je alsnog vertellen. Het betekent veel voor me.

Vanuit die stiltecoupé begon ik onmiddellijk te appen en te mailen naar andere oud-leerlingen van je. De uitvaart was al over twee dagen en er zou toch eigenlijk een 'koor' van hoboïsten rond je kist moeten staan, vond ik. Ik dacht terug aan die uitvaart 25 jaar geleden, van onze geliefde Koen van Slogteren: de flamboyante hobo pedagoog die voor jou, en later voor mij, zoveel betekend heeft. In de hem kenmerkende volle vaart was hij in een onbeveiligde orkestbak gestort en tijdens het afscheid in de Amsterdamse Westerkerk hebben we hem met een groep hoboïsten 'toegezongen'. Dat was onvergetelijk. En zoiets verdiende jij, Huib, nu ook.

Je lag niet in een kist, maar was gewikkeld in een witte lijkwade, omringd door bloemen en kaarsen. Het silhouet van je lange, slanke postuur was goed te herkennen. Ook je immense voeten kon ik onderscheiden en dat ontroerde me. Ik herinnerde me de reusachtige, op maat gemaakte bruinleren schoenen die je droeg en waar ik als kind tijdens de les vaak met ontzag naar keek.

Er waren oud-leerlingen en collega's naar je uitvaart gekomen, maar helaas lang niet allemaal. Het was ook allemaal zo onverwacht. Je dochters spraken liefdevol en indrukwekkend. Je zult trots op ze zijn. Collega Bindert, met wie je samen had gestudeerd, speelde muziek van Sigtenhorst Meyer op de althobo. Bij de koffie stonden we als oud-leerlingen van jou bij elkaar en haalden herinneringen op.

De eerste les van jou kreeg ik toen ik negen was. Ik speelde toen al twee jaar hobo. De etudes van Verroust rammelde ik er al gemakkelijk uit, maar ademtechnisch kwam ik er nog niet goed doorheen en muzikaal maakte ik er ongetwijfeld ook nog niet veel van. Jij besloot dat we terug moesten naar de wat kortere en eenvoudiger stukjes in de methode van Szeszler. Die werden tijdens de les door jou behoorlijk ver uitgediept en ik leerde daarbij woorden als 'frasering' en 'agogiek'. Ze staan nog altijd, in jouw handschrift, in de kantlijn naast de notenbalken. Even wennen was jouw aanpak wel, maar je hebt me er een grote dienst mee bewezen. Zo kon ik de technische basis opbouwen waar ik nu al 45 jaar zoveel plezier van heb.

Je componeerde ook. Voor ons, je leerlingen aan de muziekschool van ons Groningse dorp, schreef je een paar prachtige stukjes voor hobotrio. Je was er veel te bescheiden over. De variaties op Griekse en Hongaarse volksliedjes voor hobotrio zijn geweldig! Ik stuurde je ooit het programma toe van een concert in Londen, waarbij ze waren uitgevoerd door studenten van het Royal College of Music. Waarom was je zo verrast, dat jouw muziek ook in het buitenland werd opgemerkt? Kort geleden speelde ik jouw muziek opnieuw, samen met mijn studenten aan het conservatorium van Groningen. Wat had ik je graag voor dat concert uitgenodigd.

Je rookte als een ketter. Niet tijdens de les, maar tussendoor in het keukentje van het karakteristieke muziekschoolgebouw, een rijksmonument dat vroeger als Kanton-

gerecht had dienst gedaan. Dan verliet je even het lokaal. Als je vervolgens op mijn hobo-riet blies om te checken of het goed functioneerde, smaakte het daarna naar tabak. Pas zeven jaar nadat ik van jou mijn laatste les had gehad, dacht ik daar weer aan, toen ik als conservatoriumstudent in een broeierige kroeg in Amsterdam een tien jaar oudere geheime liefde kuste.

Het roken zal voor jou een manier geweest zijn om rust te geven aan je gekwelde geest. Want naarmate ik ouder werd, begon ik te begrijpen dat er in die grote vriendelijke reus een ziel huisde die diepe dalen kende. Ik zag het aan de groeven in je gezicht, op die schaarse momenten waarop ik je ontmoette, en hoorde er weleens over via anderen. Die dalen zijn beslist dieper geweest dan ik me ooit heb kunnen voorstellen.

Toen ik puber werd, foto's van mijn hobo-held Han de Vries in mijn agenda begon te plakken en ambities vertoonde om professioneel hoboïst te worden, besloot jij dat het tijd werd mij door te sturen naar een andere docent: de man bij wie jij aan het conservatorium had gestudeerd. Hiermee nam je opnieuw een beslissing die mij voor mijn hele leven geluk heeft gebracht. Van mijn veertiende tot mijn negentiende studeerde ik bij Koen van Slogteren, eerst in de vooropleiding in Zwolle en daarna aan het Sweelinck Conservatorium Amsterdam. Jouw bedaarde, vriendelijke degelijkheid, waarbij ik in alle rust een goede technische basis had ontwikkeld, maakte plaats voor de enorme vaart en gedrevenheid van Koen, die me stimuleerde de hoge muzikale bergen te gaan beklimmen die zo onweerstaanbaar lokten.

Toen ik later hoofdvakdocent werd op het conservatorium van Amsterdam, verwees ik weleens studenten naar jou. Bijvoorbeeld wanneer hun ademtechniek nog niet goed ontwikkeld was. Ze mochten dan bij jou komen om er onder jouw rustige en degelijke leiding aan te kunnen werken. Je gaf ze vertrouwen en ik hoorde achteraf dat jouw toenmalige geliefde zich met astrologie bezighield en horoscopen voor ze maakte. Dat laatste had voor mij niet gehoeven, maar als het mijn studenten op een of andere manier

mentale kracht heeft gegeven, was het het waard. Het was wel duidelijk dat de harde, prestatiegerichte professionele muziekwereld niet echt jouw wereld was.

Aan het begin van deze brief schreef ik, dat ik je zo graag nog iets had willen vertellen. Jarenlang genoot ik van de hoge bergen en de wijde wereld. Solo optredens, kamer-muziek met inspirerende collega's, cd opnames, concertreizen, het fantastische symfonische repertoire dat ik als solohoboïst van het Residentie Orkest mocht spelen. Alles wat mijn hart begeerde. Maar in de loop van de jaren begon er iets te knagen en ik wist niet wat. Het was alsof er iets in mijn leven begon dood te lopen. Ik schreef me in voor een filosofische retraite met meditaties en oefeningen voor zelfreflectie; in de avonden keken we films waarin de hoofdpersonen onverwachte wendingen aan hun leven gaven. De film 'As it is in heaven' sloeg in als een bom. Ik kon niet ophouden met huilen en ik begreep niet precies waarom.

Inmiddels begrijp ik het wel. Ik verlangde terug naar waar het begonnen was en naar waar het in de basis om ging. De muziekschool in het Groningse dorp, de vreugde van de eerste ontdekkingen van iemand die een instrument leert bespelen, de verbinding die muziek, hoe eenvoudig ook, tussen mensen teweeg brengt. Mijn pad liep terug naar die plek waar jij mij vertrouwd maakte met de hobo en de onuitputtelijke bron die muziek is. En waar helaas, dankzij de jarenlange vreselijke cultuurbezuinigingen, al een hele tijd geen hoboles meer werd gegeven.

Dat wilde ik je dus vertellen: dat ik nu daar, op die plek, een dag per week doe wat jij ooit deed. Kinderen een basis geven voor een heel leven hobogeluk, wat geeft dat enorme vreugde.

Dank je wel Huib!

Aan Loes Geusebroek (1954-2011)

Pianiste en trouwe vriendin

Lieve Loes,

Je bent er al ruim 10 jaar niet meer, maar eigenlijk is dat nog steeds niet tot me doorgedrongen. Je opgewekte stem en de woorden waarmee je altijd de telefoon opnam ('Ja, met Loes!') klinken nog springlevend in mijn hoofd, altijd gevolgd door je aanstekelijke lach. Een paar dagen voordat jouw hart er plotseling mee ophield - veel te vroeg en zonder enige waarschuwing vooraf - was je nog bij me op bezoek geweest voor mijn verjaardag. Het zou de laatste keer zijn dat ik je zag.

Onze laatste concertreis maakten we zo'n twee maanden daarvoor. Zuid-Frankrijk. We speelden o.a. de Sonate van Saint-Saëns en jij speelde een solostuk van Léon Orthel, die in je kindertijd jouw buurman was geweest en waar je zo enthousiast over kon vertellen. Ik genoot zoals altijd van de warme klankkleuren die je uit de piano toverde, van je lyrische en integere spel. Je was een van die zeldzame pianisten die zich bij het samenspelen geheel naar de andere speler weet te richten. Naadloos voegde je je naar elke kleine tempowisseling, naar elke klanknuance. Je volgde en stuurde tegelijk. Samenspelen met jou voelde als gedragen worden. Heb ik je wel voldoende laten weten hoe bijzonder dat was?

Tijdens die laatste reis bezochten we het Picasso Museum in Antibes, waar ik een poster kocht van het schilderij 'La Joie de Vivre'. Een titel die na jouw overlijden extra betekenis voor me kreeg. Jouw levensvreugde uitte zich in de overgave waarmee je musiceerde, maar ook in je humor en in je vermogen te genieten van kleine dingen. Je was enorm bescheiden en ook in je uiterlijke verschijning droeg je op geen enkele manier het

‘imago’ uit van een succesvol musicus. Mensen keken daardoor wel eens over je heen, dachten dat je minder interessant was dan ‘de grote pianisten’.

Onze eerste reis was in 1991, naar Baltimore, voor een internationaal hobo concours. Wat hadden we samen een lol en wat waren we blij met de eerste prijs, die ons een recital in Weill Recital Hall (Carnegie Hall) in New York opleverde. Een jaar later togen we dus opnieuw naar de VS. Carnegie veroveren!

Niet alleen muzikaal vonden we elkaar, maar ook in onze houding ten opzichte van ons veeleisende vak: we waren gepassioneerd en perfectionistisch, maar ons tegelijkertijd altijd bewust van de relativiteit van alles. De herinneringen aan onze gierende lachbuiën koester ik. Zoals op die avond voor het concert in New York, toen we op mijn hotelkamer wilden kijken of onze concertjurken wel bij elkaar pasten. Omdat de spiegel veel te hoog hing, kon dat niet anders dan door precies tegelijk op het bed op en neer te springen. Al was je 13 jaar ouder dan ik, op zulke momenten was je een tiener en ik weet zeker dat je dat nu nog zou zijn geweest.

Later herinnerde je me vaak aan iets wat ik na het concert in Carnegie gezegd zou hebben: ‘Het was een fantastische ervaring, maar eigenlijk vond ik de try-out in dat kleine zaaltje in Nederland veel leuker.’ We waren het er altijd hartstochtelijk over eens dat contact en verbinding zoveel belangrijker zijn dan status en roem.

Dat laatste weerhield ons er natuurlijk niet van om uitnodigingen voor buitenlandse concerten te blijven aannemen en zo raakten we samen op verrassende plaatsen verdeeld, waaronder Trinidad, Tobago en Ecuador.

Het gemis en de vele fijne herinneringen aan jou hebben me gestimuleerd het piano-spelen weer op te pakken. Als ik piano speel, ben jij er altijd bij. Niet dat ik me verbeeld dat ik ooit zo goed zal spelen als jij, maar ik hoop iets van jouw geest te kunnen blijven oproepen. Ik weet zeker dat jij me gesteund zou hebben in mijn ideeën om programma’s

te gaan spelen waarin ik de hobo en de piano kan afwisselen. Bij de voorbereidingen voor deze cd stelde ik me voor dat ik de stukken voor jou speelde en dat jij feedback gaf. Vanuit de andere wereld help je me zo nog altijd verder in mijn ontwikkeling.

Lieve Loes, ik hoop dat ik een heel klein beetje van jouw liefde voor de muziek en van het verhaal, dat jij op de piano vertelde, via de toetsen mag overbrengen. Het zal helaas in de verste verte niet goedmaken wat de wereld aan jou mist.

Aan Pam (2007-2021)

Liefste Pam,

Muziek zei jou niet zoveel. Het enige wat jij leuk vond aan mijn hobospel was dat je fijn in de hobokoffer kon gaan liggen slapen. Of spelen met losliggende hoborieten. Languit op de partituur gaan liggen als ik die op tafel had gelegd om een aantekening te maken. Lekker meppen naar het potlood. Als je genoeg had van mijn hobo- of pianoklanken, dan wist je dat op allerlei creatieve en grappige manieren duidelijk te maken.

Woorden schijnen jou ook niets te zeggen, hoewel ik eindeloze verhalen tegen je hield en jij dan altijd zo vriendelijk naar me keek dat ik zeker weet dat je me op een of andere manier begreep. Daarom toch deze brief met woorden.

Toen ik de plannen maakte om voor het cd-boekje bij 'FANTASIA! Dialogue for One' brieven te schrijven aan overleden zielen, had ik er geen vermoeden van dat jij binnenkort bij die zielen zou gaan horen. Je zag er, zoals altijd, zo prachtig uit en spinde naar hartelust tijdens de vele uren die je op mijn schoot doorbracht.

Enkele weken voor de cd opnames werd je ziek en uiteindelijk hebben we je, een paar dagen voor de eerste opnamedag, moeten laten gaan. Met een zwaar hart en tranen in mijn ogen reisde ik dagelijks naar en van de opname locatie. Het inspreken van het promotiefilmpje, iets wat me anders altijd makkelijk afgaat, moest eindeloos over. Het verdriet om jou is tijdens de opnames voortdurend bij me geweest.

Er zijn mensen die zich niet kunnen voorstellen dat je om een dier zo veel en zo lang kunt rouwen. Mensen die geen kinderen hebben en al hun liefde en zorg aan hun huisdier wijden, begrijpen het wel. Ik adopteerde je in een tijd waarin ik alleen woonde en besepte dat ik waarschijnlijk nooit kinderen zou krijgen. Jij, Pam, betekende alles voor me. Mijn lieve man en drie stiefzoons, die later in mijn leven kwamen, hebben onze bijzondere band altijd gezien en gerespecteerd.

Ik mis je nog elke dag.

Pauline Oostenrijk kreeg haar eerste hobo- en pianolessen aan Muziekschool Westerkwartier in Zuidhorn, bij resp. Huib Nieuwenhuizen en Cees Leurs. Ze studeerde hobo en piano aan het Sweelinck Conservatorium Amsterdam. Haar docenten waren Koen van Slogteren, Jan Spronk, Thomas Indermühle, Han de Vries (hobo) en Willem Brons (piano).

Ze was Nederlands 'Young Musician of the Year' in 1986 en won daarna diverse andere prijzen, waaronder de eerste prijs in het Fernand Gillet hobo concours in Baltimore, wat haar een recital opleverde in Carnegie Hall, New York. In 1999 ontving ze de Nederlandse Muziek Prijs, de hoogste staatsonderscheiding op het gebied van de klassieke muziek.

Van 1993 tot 2018 was ze solohoboïst van het Residentie Orkest in Den Haag. Ze trad veelvuldig op als solist en in verschillende kamermuziek formaties. Daarnaast voltooide ze de studie Nederlandse Taal en Cultuur aan de Universiteit Utrecht.

Tegenwoordig doceert Pauline aan het Prins Claus Conservatorium in Groningen en wijdt zich aan het lesgeven aan jong hobotalent op verschillende locaties in Nederland. Ze treedt op met o.a. gitarist Enno Voorhorst, het The Hague String Trio en als lid van het Orlando Quintet.

Naast dit alles schrijft en componeert ze graag.

Meer informatie: www.paulineoostenrijk.nl

9. Fantaisie. *Faiblement.* Claveffin. 2. Douzain.

Faiblement.

Vivement.

Très vite.

Fin

Pauline Oostenrijk Oboe & Piano

Recording: Mediatrack

Producer/recording engineer: Tom Peeters

Recording location: Westvest90, Schiedam, The Netherlands

Recording dates: August 23, 24 & 25, 2021

Microphones: Brüel & Kjaer 4003, Neumann modified by Rens Heijnis

Microphone cables, interlinks: Acoustic Revive

Text: Pauline Oostenrijk (advised by Anja Oostenrijk-Huisman and Kees Oostenrijk)

Photography: Dennis Herman, public domain

Artwork design and additional photography Egbert Luijs (studioEGT)

This CD was made possible with financial support from SENA Muziekproductiefonds,
Prins Bernhard Cultuurfonds and with private donations via voordekunst.nl

www.paulineoostenrijk.nl

www.cobrarecords.com

performers
Sena

